האשה שנתארמלה פרק שני כתובות כ.

וכשם שאין מזימין את העדים אלא בפניהם כך אין מכחישין את העדים אלא בפניהם אמר ליה רב נחמן אילו הוו קמן ומכחישין להו הוה הכחשה ולא הוה משגיחין בהו דהוי לה עדות מוכחשת השתא דליתנהו דאילו הוו לקמן דלמא הוו מודו להו מהימני אלא אמר רב נחמן [א]אוקי תרי להדי תרי ואוקי ממונא בחזקת מריה [ב]מידי דהוה אנכסי דבר שטיא דבר שטיא זבין נכסי אתו בי תרי אמרי כשהוא שוטה זבין ואתו בי תרי ואמרי כשהוא חלים זבין אמר רב אשי [ג]אוקי תרי להדי תרי ואוקי [ד]ממונא בחזקת בר שטיא ולא אמרן [ה]אלא דאית ליה חזקה דאבהתיה אבל לית ליה חזקה דאבהתיה אמרינן כשהוא שוטה זבן [ו]וכשהוא שוטה זבין א"ר אבהו [ז]אין מזימין את העדים אלא בפניהן ומכחישין את העדים שלא בפניהן והזמה שלא בפניהן נהי דהזמה לא הוי הכחשה מיהא הויא אמר מר אם יש עדים שכתב ידם הוא זה או שהיה כתב ידם יוצא ממקום אחר משטר שקרא עליו ערער והוחזק בב"ד אין נאמנין [ח] קרא עליו ערער אין לא קרא עליו ערער לא מסייע ליה לרבי אסי דאמר רבי אסי [ט]אין מקיימין את השטר אלא משטר שקרא עליו ערער והוחזק בב"ד אמרי נהרדעי [י]אין מקיימין את השטר אלא משתי כתובות [או] משתי שדות והוא שאכלום בעליהן ג' שנים ובשופי א"ר שימי בר אשי [יא]ויוצא מתחת יד אחר אבל מיד עצמו לא מאי שנא תחת יד עצמו דלא דלמא זיופי מזייף מתחת ידי אחר נמי דלמא אזל וחזא אתא וזייף כולי האי לא מצי מכוין ת"ר [יב]כותב אדם עדותו על השטר ומעיד עליה אפילו לאחר כמה שנים אמר רב הונא והוא שזוכרה מעצמו רבי יוחנן אמר [יג]אע"פ שאין זוכרה מעצמו אמר [יד]רבה ש"מ מדרבי יוחנן [טו]הני בי תרי דידעי סהדותא ומנשי חד מנייהו מדכר חד לחבריה איבעיא להו עצמו מאי רב חביבא אמר אפילו עצמו מר בריה דרב אשי אמר עצמו לא והלכתא [טז]עצמו לא כתפס: **עלמו מאי.** אם בעל דין עלמו מזכירו עד שמזכר מאי: ולא מוקמינן להו אחזקה כדאמר לעיל משום דאילו הוו קמן דלמא הוו מודו:

ואוקי ארעא בחזקת בר שטיא. דוקא בקרקע הוא דאמרינן הכי אבל במטלטלים אמרינן דהוו בחזקת המוחזק כדאמר בפרק השואל (ב"מ דף ק.) גבי המתליף פרה בחמור דפריך ולימזי פרה ברשותא דמאן קיימא ולהוי אידך המע"ה ומשני דקיימא בגאם אומר ר"י דהכא לא שייך לאמר בדאמרי' בסוף קדושין (דף עט:) ובמי שמת (ב"מ דף קנג: ושם) אם שכיב מרע הוא עליהם להביא ראיה שבריא היה ואם בריא הוא כו' דבר שטיא דהכא כיון דעתים חלים ועתים שוטה אין ראיה ממה שהוא עכשיו: **דלמא זיופי זייף.** [טז]דוקא היכא שאין אנו מכירין המתימה אלא ע"י דמיון המתימה להמתימה אבל היכא דמכירין המתימה העדים בטביעת עין אע"פ שיש לו המתימה אחרת מתח ידו ליכא למיחש דלמא זייף דכיון דמכירין המתימה אם זייף היה מיכר היטב: **ורבי** יוחנן **אומר אע"פ שאין זוכרה מעצמו.** פי' אבל ע"י השטר זוכרה אבל אם אין זוכרה כלל לא דמפיסה ולא מפי כתבם כדאמרינן פ' ד' אמין (יבמות דף לא: ושם) גבי מפני מה לא תקנו זמן בקדושין דקאמר ליעמי גבי עדים אי דכירי ליעמו ולסהדו ואי לא זימנין דחזו בכתבא ואתו ומסהדי ואמר רחמנא מפיסה ולא מפי כתבם ופ"ת הכא נמי אמאי לא אמרינן לכתוב עדות על השטר שמא יסכת לגמרי ואתו ומסהדי מכתבא כדמיסיגין התם ויש לומר דודאי התם תשו חכמים לפי שב"ד מוסרין לו השטר ויסבור שלבך מסרוהו לו שיעיד אפי' לא יזכור אבל הכא שמעצמו כותב עדותו על השטר לא תשו חכמים לכך וא"ת ואמאי לא מצו חזו בכתבא ולאסהודי הא תנן בגנו פשוט (ב"ב דף קפח.) מי שנתמתך שטר חובו מעמיד עליו עדים וכא (ב"ב דף ל"ד) ועושין לו קיומו ומפרש בגמ' מהו קיומו וכן בהגחל קמא (ב"ק דף נח.) דאמרינן גבי שורף שטרותיו של חבירו פטור מדיני אדם כו' ה"ד מי דאיכא אהדי דידעי מה היה כתוב ביה בשטרא נכתוב ליה שטרא אחרינא אלמא לא חשבינן ליה מפיסה ולא מפי כתבם וי"ל דנפ' ד' אמין (יבמות לא: ושם) מיישבן דלמא אתו ומסהדי בכתבם כאילו זוכרין העדות אבל ודאי אם היו מעידין שכך ראו בחתימתן הא לא חשבינן מפיסה ולא מפי כתבם דעדים החתומין על השטר נעשה כמי שנתקרע עדותן בגית דין והוי כאילו מעידין ראיתי עדות שנתקרע בגית דין ואם תאמר והכא אפילו אין זה זוכרה כלל מה בכך יבא לאוקמי אחר ולא מקיים השטר כמו שהוא כתוב כלא תנאי והוי ליה עדיין שנים ועדות אחרונה דברי אחד במקום שנים אפי' תרוייהו לה בגזלנותא על פיהם אבל היכא דלא משוי גופייהו גזלנים אלא מכחישים אותם ואמרו דאמרו תנאי הוה אמרינן מי אמרו תנאי הוה דבריו לא לא לתיפמי לתחתום עד שלא יכחבו לו שטר מודעא אאמנה נמי לא אע"ג דאמרינן שאע"פ שהלוה מאמינו למלוה שילוהו אע"ה אין לתחתום בו דהתם לאו משום פסידא דלוה שכיון שהוא מתרצה בכך אין אנו חוששים כדבר אלא משום פסידא דלקוחות הוא דראמרינן הכי שכיון שכתב לוונות ולא אתי למיטרף לקוחות שלא כדין תדע דהכי הוא דהא בשטרא דלאו אקנייתא אין כותבין שטר ללוה עד שיהא מלוה עמו משום פסידא דלקוחות אבל בשטרא אקנייתא כותבין דאי טריף כדין טריף ואע"ג דאיכא למיחש דלמא ממטי ליה לוה למלוה ומאמינו עד שילוהו ולבסוף לא ילוהו מאמינו ה"נ כיון דהוא מאמינו שאם לא יתקיים התנאי יכבל לו המכר אין לנו לחרש להפסדו והלכך רשאים לחתום בו ולא הוי עולה כיון דלא מפסיד לאחריני אבל אם היה כת"י יוצא ממקום אחר אין נאמנים שכיון שהגיד שוב אין חוזר ומגיד (א"כ) [א"נ] י"ל כיון דפשיט ליה דתנאי מילתא אחריתי הוא ואינה עולה מהימני אף על פי שכת"י יוצא ממקום אחר נאמנים דמה לי אחרים מה לי הם כמו שאם מעידים אחרים על התנאי נאמנים כמו כן בשהעידו הן בעצמן נאמנים והרבה בני אדם עושים דבר זה שאינם רוצים להזכיר שום תנאי בשטר שהוא עתיד להתקיים ימים רבים ואומר התנאי לפני עדי השטר שלא יכפור איש לחברו הלכך אע"ג דליכא מיני מהימן: עד אומר תנאי ועד אומר אינו תנאי א"ר פפא תרוייהו בשטר מעליא קמסהדי והאי דאמר תנאי הו"ל חד וחד ואין דבריו של אחד במקום שנים מתקיף ליה ר"ה בריה דר"י א"ה אפילו תרוייהו נמי אלא אמרי' הני למיעקר מהדותייהו קאתי חד נמי למיעקר סהדותיה קאתי פי' א"ה כיון שהגיד על כת"י עשיתם לזה א' ממקיימי השטר כמו שהוא כתוב כלא תנאי והוי ליה עדיין שנים ועדות אחרונה דברי אחד במקום שנים אפי' תרוייהו לה בגזלנותא על פיהם אבל היכא דלא משוי גופייהו גזלנים אלא מכחישים אותם ואמרו דאמרו תנאי הוה אמרינן מי אמרו תנאי הוה דבריו לא לתיפמי עד שלא יכחבו לו שטר מודעא אאמנה נמי לא אע"ג דאמרינן שאע"פ שהלוה מאמינו למלוה שילוהו אע"ה אין לתחתום בו דהתם לאו משום פסידא דלוה שכיון שהוא מתרצה בכך אין אנו חוששים כדבר אלא משום פסידא דלקוחות הוא דראמרינן הכי שכיון שכתב לוונות ולא אתי למיטרף לקוחות שלא כדין תדע דהכי הוא דהא בשטרא דלאו אקנייתא אין כותבין שטר ללוה עד שיהא מלוה עמו משום פסידא דלקוחות אבל בשטרא אקנייתא כותבין דאי טריף כדין טריף ואע"ג דאיכא למיחש דלמא ממטי ליה לוה למלוה ומאמינו עד שילוהו ולבסוף לא ילוהו אע"ה אין חוששין כיון שהוא מאמינו ה"נ כיון דהוא מאמינו שאם לא יתקיים התנאי יכבל לו המכר אין לנו לחרש להפסדו והלכך רשאים לחתום בו ולא הוי עולה כיון דלא מפסיד לאחריני אבל אם היה כת"י יוצא ממקום אחר אין נאמנים שכיון שהגיד שוב אין חוזר ומגיד (א"כ) [א"נ] י"ל כיון דפשיט ליה דתנאי מילתא אחריתי הוא ואינה עולה מהימני אף על פי שכת"י יוצא ממקום אחר נאמנים דמה לי הם כמו שאם מעידים אחרים על התנאי נאמנים כמו כן בשהעידו הן בעצמן נאמנים והרבה בני אדם עושים דבר זה שאינם רוצים להזכיר שום תנאי בשטר שהוא עתיד להתקיים ימים רבים ואומר התנאי לפני עדי השטר שלא יכפור איש לחברו הלכך אע"ג דליכא מיני מהימן: עד אומר תנאי ועד אומר אינו תנאי א"ר פפא תרוייהו בשטר מעליא קמסהדי והאי דאמר תנאי הו"ל חד וחד ואין דבריו של אחד במקום שנים מתקיף ליה ר"ה בריה דר"י א"ה אפילו תרוייהו נמי אלא אמרי' הני למיעקר סהדותייהו קאתי חד נמי למיעקר סהדותיה קאתי פי' א"ה כיון שהגיד על כת"י דאסהידו תרי בחד א"נ דפסלינהו בגזלנותא אלמא כל היכא דפסלינהו בגזלנותא לא אמרינן תרי ותרי נינהו אלא נאמנים ומחזיקים להו